

Skuldsvaret in Kopier

Lör-

20 maj

6.

T 1, Maria Eufemia.

Fru Hilda Charlotta Karlström,

som bor i huset n:r 5 B Drottningholms-
vägen 4 trapper upp, har anmält följande:

Den 21 nästlidne mars hade fru Karlström, som var i behof af en tjäna-
rinna, telefonerat till Wasa förmedlings-
byrå i huset n:r 1 Dalagatan och begärt,
att byrån skulle skaffa henne en tjäna-
rinna. Samma dag hade äfven en tjänarin-
na, som uppgifvit sig heta Maria Salomons-
son, kommit till fru Karlström och sagt
sig vara sänd från nämnda byrå för att
få anställning. Fru Karlström hade an-
tagit Salomonsson i sin tjänst mot en af-
löning af 20 kronor i månaden jämte mat
och husrum. Vid platsens tillträdande
hade salomonsson framlämnat ett tjänste-
betyg från hushållsskolan i Visby, date-
rat den 1 mars 1916 och underskrifvet
med namnet "Ebba Mörtbärg, föreständarin-
na".

Den 25 nästlidne april hade en
kvinna, som icke sagt sitt namn, telefo-
nerat till fru Karlström och frågat, hu-
ruden tjänarinna hon hade, hvarvid fru
Karlström svarat, att hon icke hade något

att anmärka emot henne. Den okända kvinnan hade emellertid yttrat, att det tjänstebetyg, som Salomonsson framlämnat vid platsens antagande, vore falskt. Fru Karlström hade sedan tillfrågat Salomonsson i saken, därvid hon förnekat att betyget vore falskt. Samma dag - den 25 nästlidne april - hade fru Karlström omtalat förhållandet för hos henne boende Gustaf Lange, hvarvid denne telegraferat till hushållsskolan i Wisby med förfrågan, om Maria Salomonsson varit anställd där och om något tjänstebetyg för någon kvinna med nämnda namn utfärdats från hushållsskolan. Påföljande dag hade telegram anlänt från hushållsskolan i Wisby med underrättelse, att någon kvinna med namnet Maria Salomonsson icke varit anställd där och att "Ebba Mörtbärg" vore därstädes okänd.

Den 26 nästlidne april på morgonen hade Salomonsson lämnat sin tjänst utan att därom underrätta fru Karlström. Senare på dagen hade ett stadsbud kommit till fru Karlsson och velat afhämta Salomonssons koffert, men hade fru Karlström icke utlämnat densamma, utan till sagt stadsbudet, att Salomonsson själf skulle hämta densamma. På eftermiddagen samma dag hade äfven Salomonsson i sällskap med ett stadsbud infunnit sig hos fru Karlström och afhämtat kofferten. Fru Karlström hade då änyo tillfrågat Salomonsson angående tjänstebetyget, hvarvid Salomonsson medgifvit, att betyget var falskt. Fru Karlström hade emellertid återlämnat betyget till Salomonsson.

Måndagen den 8 innevarande maj införde detektivkonstaplarna Gustaf Anton Sundkvist och Gustaf Oskar Sandahl å detektivstationen ogifta tjänarinnan Maria Eufemia Lahti, under rapport, att de anhållit Lahti å automatrestauranten i huset n:r 36 Karlbergsvägen såsom skäligen misstänkt, att vara den af fru Karlström åsyftade kvinnan med namnet Maria Salomonsson.

Innehafvarinnan af sagda automatrestaurant, fru Ruth Eugenia Ekström, som bor i huset n:r 75 Kungsgatan 2 trappor upp, hördes därpå rörande Lahtis anställning hos fru Ekström och hvad som förefallit vid antagandet af platsen.

och uppgaf fru Ekström härom följande:

Torsdagen den 27 nästlidne april hade hon annonserat i Stockholms-Tidningen efter en diskerska. På förmiddagen samma dag hade Lahti, som då uppgifvit sig heta Maria Salomonsson, sökt och erhållit platsen. Lahti hade innehaft två betyg, som hon lämnat fru Ekström. Det ena betyget hade varit utfärdat från Skolköket i Wisby och det andra från hushållsskolan i samma stad. Efter det Lahti tillträtt platsen, hade hon vid flere tillfällen hos fru Ekström begärt att återfå sina betyg, men fru Ekström hade svarat, att hon ämnade behålla dessa så länge Lahti var i fru Ekströms tjänst. Fru Ekström hade dock icke misstänkt, att det med namnet "Ebba Mörthberg" underskrifna betyget vore falskt.

Fru Ekström, som öfverlämnade de båda betygen till detektivafdelningen, förklarade, att hon icke ville föra någon talan emot Lahti och att hon icke ville blifva i saken vidare hörd.

Det ifrågavarande falska tjänstebetyget är af följande lydelse:

"Jungfrun Maria Salomonsson som varit anställd som köksbiträde vid Hushållsskolan härstädes från den 1 januari 1914 till nedannämnda dato. Har hon under denna tid ärligt och plikttroget skött de sysslor som ålegat henne samt är särdeles stadgad och ordentlig samt kunnig i matlagning och bakning. Därför anses jag mig kunna rekommendera henne då hon nu på egen begäran är sin plats ledig. Wisby den 1/3 1916.

Föreståndarinnan

Fröken Ebba Mörthberg."

Det från skolköket i Wisby utfärdade betyget är af följande innehåll:

"Betyg från Skolköket i Wisby.

Eleven Maria Salomonsson, född den 11 juni 1891, vilken genomgått en kurs i matlagning och andra hushållsgöromål vid härvarande skolkök har därunder varit

närvarande..... dagar

frånvarande..... "

och vid kursens slut befunnits förtjuna följande vittnesord:
för kunskaper

hushålls- och födoämneslära Godkänd
för färdigheter

matlagning Godkänd
i bakning Med nöje godkänd

i rengöring och tvätt Med nöje godkänd
för ordningsinne och påpasslighet vid utförandet

af sina sysslor i skolköket, Med nöje godkänd,
och har under lärotiden i skolköket ådagalagt Mycket god flit

och Mycket godt uppförande. Wisby den 21 mars 1914
Thomas Stålhandske Ebba Tiberg.

Ordförande i Cotlands Sedlighets- Skolkökets föreståndarinna"
förening.

Hörd af öfverkonstapeln Nils Erik Johansson i när-
varo af förenämnda detektivkonstaplarna Sundkvist och Sandahl,

har Lahti erkänt, att det med namnet "Ebba Mörtbärg" under-
skrifna tjänstebetyget vore falskt och att hon vid antagandet

af platserna hos förenämnda fru Karlström och fru Ekström fö-
retett detsamma, men att det från skolköket i Wisby utfärdade

betyget vore äkta; och har hon i saken närmare berättat föl-
jande:

Från slutet af år 1913 till augusti månad 1914 hade
hon haft olika platser i Wisby, därunder hon genomgått en

kurs i därvarande skolkök. I slutet af augusti 1914 hade hon
rest till Stockholm och haft plats här i tre månader, hvaref-

ter hon framfött ett barn, som hon ammade å Barnhuset. Efter
fyra månader hade emellertid barnet dött, hvarvid hon rest

till sitt föräldrahem och vistats där till slutet af år 1915,
då hon åter rest hit till staden. Hon hade först erhållit

plats å ett pensionat vid Saltsjö-Dufnäs, men slutat där den
19 nästlidne mars, då hon rest till Stockholm. Efter hitkom-

sten hade hon ämnat söka sig tjänarinneplats, men som hon icke
haft något betyg från senare platser än från skolköket i

Wisby, hvilket hon tyckte vara för gammalt, och då hon icke

villie, på eventuella frågor, omtala, hvad hon haft för platser efter den tiden, hade hon kommit på tanken att utskrifva ett tjänstebetyg och med företeende af detta söka sig tjännerinneplats. Hon hade därför någon dag efter hitkomsten besökt en bekant flicka vid namn Linnea Wester, boende n:r 22 Pipersgatan, hvarvid hon begärt, att Wester skulle utskrifva ett betyg åt Lahti, af hvilket skulle framgå, att Lahti varit anställd å hushållsskolan i Wisby från den 1 januari 1914 till den 1 mars 1916. Därpå hade Lahti på ett papper skrivit namnet "Ebba Mörtbärg", med hvilket namn hon åsyftat föreståndarinnan för skolköket i Wisby - hon hade då icke kommit ihåg att föreståndarinnans namn var Ebba Tiberg - och uppmanat Wester att skriva detta namn under betyget. Wester hade äfven förklarats sig villig att utskrifva det af Lahti begärda betyget samt i Lahtis närvaro äfven utskrifvit detsamma efter Lahtis anvisningar. På grund af Lahtis fader heter Salomon, har Lahti för det mesta kallat sig Salomonsson; och hade hon äfven tillsagt Wester att skriva detta namn i betyget. Lahti hade sedan begifvit sig till Wasa Platsbyrå i n:r 1 Dalagatan och sökt plats, hvarvid hon blifvit sänd till fru Karlström i n:r 5 B Drottningholmsvägen, där hon äfven erhållit tjännerinneplats. Hon hade därvid till fru Karlström lämnat det af ogifta Wester utskrifna betyget. Hos fru Karlsson hade hon varit kvar till den 26 nästlidne april, då hon sökt och erhållit plats såsom diskerska å automatrestauranten i n:r 36 Karlbergsvägen. Vid sökandet af sistnämnda plats, hade hon äfven framlämnat det af Wester utskrifna betyget.

Tjänarinnan Linnea Maria Wester, som bor och är anställd hos inspektoren Troili i huset n:r 22 Pipersgatan 3 trappor upp, har hörts i saken och berättat följande:

Vid något tillfälle i mitten af nästlidne mars månad hade Lahti, som Wester förut kände under namnet Maria Salomonsson, uppsökt Wester i hennes bostad och då talat om, att hon var utan plats och att hon icke hade något betyg, som hon kunde visa vid sökandet af plats. Lahti hade emellertid

begärt att få låna papper och pennor af Wester, hvilket hon afven fått; och hade Lahti börjat utskrifva ett betyg. Hon hade dock tyckt att hennes stil var för dålig, hvarför Lahti begärt, att Wester skulle skriva ett betyg åt henne. Wester hade i början vägrat efterkomma denna Lahtis begäran, men slutligen på upprepade främställningar lofvat att göra detta. Wester hade sett på det papper, å hvilket Lahti skrifvit, och därvid funnit, att Lahti utskrifvit ett betyg samt undertecknat detta med namnet Ebba Mörtbärg. Wester hade nu utskrifvit ett betyg i likhet med det, som Lahti förut skrifvit samt undertecknat detta med namnet Ebba Mörtbärg, hvarafter hon lagt det sålunda utskrifna betyget på bordet. Då Lahti sedan aflägnade sig från Westers bostad, hade hon medtagit det af Wester utskrifna betyget. Wester har aldrig vistats i Wisby, och visste icke, huruvida föreståndarinnan för hushållsskolan härstädes heter Ebba Mörtbärg.

Till stadsfiskalen i Wisby har den 9 innevarande maj aflåtits en så lydande skrifvelse: "Tjänarinnan Maria Rufemia Lahti är härstädes angifven för förfalskning af tjänstebetyg, hvilket i afskrift bifogas." Lahti har uppgifvit, att hon under år 1914 under namnet Maria Salmesson genomgått en kurs i matlagning m.m. i skolköket i Wisby och därvid erhållit i original bifogade betyg, undertecknat af "Thomas Stålhandske" och "Ebba Tiberg." Lahti har erkänt, att hon anmodat annan person att utskrifva tjänstebetyget och underteckna detsamma med namnet "Ebba Mörtbärg" och att hon sedan företett detta betyg vid antagandet af plats här i staden. Lahti påstår, att hon med namnet "Ebba Mörtbärg" åsyftat föreståndarinnan för skolköket Ebba Tiberg, fastän hon vid utskrifvandet af betyget icke kunde erinra sig hennes rätta namn.

I anledning häraf anhålles, att Herr Stadsfiskalen ville förevisa originalbetyget från skolköket i Wisby för föreståndarinnan Ebba Tiberg och upptaga hennes förklaring, huru-

vida hon underskrifvit detsamma och hvilket år detta skett.

Sista siffran i årtalet å betyget är nämligen bertraderad.

Föreståndarinnan för hushållsskolan i Wisby Ester Lagerkvist, har sig ingenting om Lahti eller Salmonsson varit i Wisby höras om, huruvida Lahti under namnet Salmonsson varit

anställd därstädes under i betygsafskriften angifven tid och

om hon låtit utfärda något betyg för Lahti; och torde besked

om resultatet af undersökningen fortast möjligt hit insändas

fänta, utan skulle hafva yttrat, att hon ämnade söka sig in på

fänta originalbetyget.

Barnhuset i Stockholm, där hon kunde få lämna sitt barn, om

Joh. Svensson

hon vistades där såsom anna under ett år, att hon varit

t.f. stadsfiskal.

Till mig sända handlingar återgå Wisby i stadsfis-

kalskontoret den 13 maj 1916.

Från stadsfiskalen i Wisby har sedermera hitkommit

en så lydande svarsskrifvelse:

Lahti fick lämna detektivstationen efter det hon

"Till Detektiva polisen, Stockholm.

hörts i saken.

Till svar å Eder skrifvelse nr 172 den 9 dennes

Det af Lahti begagnade falska betyget bifogas denna

får jag meddela:

rapport.

Det har utrönt, att en tjänsteflicka vid namn Maria

Lahti har uppgifvit sig vara född den 11 juni 1891

Eufemia Lahti eller, som hon ock kallades sig, Salmonsson, an-

tagligen hemmahörande i Sagaranda eller trakten däromkring

lantbrukaren Salomon Lahti och dennes hustru Greta Matilda,

haft anställning å Gotland, hos grosshandlanden Aug. Melin,

fadersnamnet okänt, enligt kyrkoskrifven i härvarande Klara

Hemse, fr. 24/10 1912 - 24/10 1913, å arbetslär. Fristad i

församling, boende nr 8 Birkgatan 2 trappor upp öfver gården

Wisby fr. 1/11 1913 - 15/2 1914, å skolköket i Wisby fr. 17/2

1914 till slutet af mars s.a., hos firman Gust. Cedergren

vägen. Stockholm som ofvan.

i Wisby från slutet af mars till början af maj 1914 samt å

badorten Kneipbyn utanför Wisby fr. början af maj till början

af augusti 1914, då hon uttog flyttningsbetyg till Klara för-

samling i Stockholm.

Skolköket och hushållsskolan i Wisby äro två skilda inrättningar, å den senare har Lahti aldrig varit anställd.

Betyget från skolköket är utfärdat den 21 mars 1914 och är äkta.

Skolköksföreståndarinnan fröken Ebba Tiberg är nu bosatt å fastlandet, men hennes efterträdare, en fröken Fahlström, har genom skolkökets journaler inhämtat den tid, under hvilken Lahti eller Salmonsson där varit elev och angifvit

denna till 17/2 1914 - 21/3 s.å.

Föreståndarinnan för hushållsskolan i Wisby, fröken Ester Lagerkvist, har sig ingenting om Lahti eller Salmonsen bekant.

Under vistelsen å Fristad och sedermera förmärktes det, att Lahti var i grossess. Hon hemlighöll ej heller detta, utan skulle hafva yttrat, att hon ämnade söka sig in på Barnhuset i Stockholm, där hon kunde få lämna sitt barn, om hon vistades där såsom amma under ett år.

Till mig sända handlingar återgå. Wisby i stadsfiskalskontoret den 13 maj 1916.

Wilh. Remén."

Lahti fick lämna detektivstationen efter det hon hörts i saken.

Det af Lahti begagnade falska betyget bifogad denna rapport.

Lahti har uppgifvit sig vara född den 11 juni 1891 i Öfver-Torneå församling af Norrbottens län, dotter till lantbrukaren Salomon Lahti och dennes hustru Greta Matilda, fadersnamnet okänt, ogift, kyrkoskrifven i härvarande Klara församling, boende n:r 8 Birkagatan 2 trappor upp öfver gården hos Holm och anställd å automatrestauranten i n:r 36 Karlbergsvägen. Stockholm som ofvan.

Anto Hassler

från Ellen Maria Konstantia Jonsson, boende i huset n:r 4 vid Biblioteksgatan 4 trappor upp, hörd i saken af Öfverkonstapeln Karl Johan Tayberg, därvid hon jämfört förvisades de inköpta korten.

Maja Johansson

hennes förbered i huset n:r 18 vid Söndallegatan, hvilken hon sedan 6 år till